

EXAMENSARBETE

Hösten 2006

*Lärarytbildningen
Pedagogiskt arbete*

Beskrivande och berörande elevtexter

– hur viktiga är adjektiven?

Författare

Linda Borgqvist
Helena Vilhelmsson

Handledare

Anna Flyman Mattsson

www.hkr.se

Beskrivande och berörande elevtexter

- hur viktiga är adjektiven?

Linda Borgqvist
Helena Vilhelmsson

Abstract

Syftet med denna undersökning var att se om hur viktiga adjektiven är för att elevers texter ska kunna anses som goda i bemärkelsen beskrivande och berörande. För att söka svar på frågan samlades tjugo autentiska elevtexter från högstadiet in, för att analyseras i hur mängden adjektiv kunde kopplas till att göra en text beskrivande och berörande. Adjektiven granskades i sitt sammanhang, i den mening de funnits i texten, för att se till helhetsintrycket. För att analysen skulle kunna genomföras valdes relevant litteratur till ämnet ut. Väsentliga begrepps befintlighet i elevtexterna som stilvärde, ordförråd, stilfigurer, betydelseomfång, intensionsdjup och ord för att skapa stämning har undersökts i analysen. Resultatet visade på att adjektiven är väldigt viktiga i en text som ska kunna anses som en god beskrivande och berörande text. I diskussionen kring vad som framgår i undersökningen, visar det sig att valet av ämne och innehåll, eventuella förberedelser, läsvanor, självförtroende och ordförråd kan höra samman med textresultatet.

Nyckelord: Adjektiv, beskrivande, berörande, elevtexter

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	1
2. Syfte och problemformulering	1
3. Litteraturgenomgång	2
3.1 Adjektivet	2
3.2 Stilvärde	4
3.3 Ordförrådet	5
3.4 Stilfigurer	7
3.5 Betydelseomfång och intensionsdjup.....	8
3.6 Ord för att skapa stämning, logiskt/emotionellt	8
3.7 Goda skribenter?	10
3.8 Skrivundervisningen.....	11
4. Metod och material	12
4.1 Upplägg och genomförande	12
4.2 Urval.....	12
4.3 Bearbetning	13
5. Resultat och analys	13
5.1 Summering analys	27
5.1.1 Adjektivets form.....	27
5.1.2 Högt och lågt ordval	27
5.1.3 Plus och minusladdade ord.....	27
5.1.4 Intensitetsgrad.....	27
5.1.5 Ord för att skapa stämning, logiskt/emotionellt.....	28
5.1.6 Stilfigurer och intensionsdjup	28
6. Diskussion	28
Referenser	

1. Bakgrund

Som pedagog inom svenskämnet idag stöter man på en rad olika moment. Ett viktigt moment i svenskan är skrivandet. Som pedagog i svenska har man som uppdrag att ge eleverna möjligheten att lära sig skriva olika sorters texter, däribland den berättande texten. En del berättande texter kan också framställas som mer eller mindre berörande och beskrivande. Ibland kan elevernas texter vara onyanserade och inte berätta så mycket som de skulle kunna göra. Den ordklass som ligger närmast till hands när man diskuterar berättande och i synnerhet beskrivningar, är adjektiven. Eftersom adjektivens funktion är att beskriva, är det intressant att se på hur de verkligen fungerar, om de tillför mycket till texten i aspekten beskrivande och berörande. Forskning finns inom detta område, men efter grundliga eftersökningar har det inte gått att finna någon undersökning som tar upp just detta fokus, vilket gör arbetet med denna uppsats mer motiverande. Även elevers förmåga att producera en text som är personlig hänger ihop med adjektiv. Texten kan bli mer beskrivande och berörande genom att använda adjektiv som beskrivning av substantiv. Resultatet av arbetet med denna uppsats kan vara intressant för pedagoger inom svenskämnet eller inom andra ämnen där pedagogen har skrivande elever. På skolverkets hemsida finns kursplanen för svenska på grundskolan, som under ämnets karaktär och uppbyggnad bland annat säger följande:

När eleverna använder sitt språk – talar, lyssnar, läser, skriver och tänker – i meningsfulla sammanhang, kan de utveckla goda språkfärdigheter. Genom att använda språket lär sig eleverna att behärska situationer som ställer olika språkliga krav på inlevelse, utförlighet eller formell korrekthet. (<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0607&infotyp=23&skolform=11&id=3890&extraId=2087>)

Eleverna ska alltså genom att arbeta med och använda språket kunna behärska olika situationer som kräver bland annat inlevelse, vilket kan kopplas till att skriva beskrivande och berörande texter och därmed även till adjektivet.

2. Syfte och problemformulering

Uppsatsens syfte är att titta på hur elever använder av adjektiv i sitt skrivande. Problemformuleringen lyder: Hur viktiga är adjektiven i en text som är beskrivande och berörande?

3. Litteraturgenomgång

I litteraturgenomgången kommer först en presentation av vad adjektivet är. Sedan ges en del tidigare forskningsarbeten och avhandlingar. Därefter kommer olika begrepp som kan påverka en texts förmåga att beskriva och beröra, jämsides med adjektiven att tas upp.

3.1 Adjektivet

Eftersom adjektiven är uppsatsens kärna och kommer att undersökas samt diskuteras vidare i denna uppsats är det därför på sin plats med en förklaring till vad ett adjektiv är. Att adjektivet i sig har en funktion i texten talar Hellspong och Ledin om i *Vägar genom texten* (1997). De menar att adjektiven ofta har ett syfte som är målande och värderande. De säger också att texttypen avgör ordvalet.

Man brukar dela in ordklasser i öppna respektive slutna. Adjektiv tillhör gruppen med öppna ordklasser. I öppna ordklasser kan det tillkomma nya ord och i detta fall nya adjektiv. Ingen vet precis hur många adjektiv det finns, eftersom antalet ständigt växer. Adjektiv brukar enligt Hultman i *Svenska akademiens språklära* (2003) fylla fem till tio procent av de löpande orden i en text. Adjektiv fungerar på olika sätt beroende på vilken grammatikbok man vänder sig till. Hultman (2003) tar upp adjektivet både som particip och som adverb. En annan författare som behandlar participen är Josefsson (2005) som diskuterar huruvida participen är ett verb, adjektiv eller en egen ordklass. Hon presenterar i boken *Ord* vad man bör ta hänsyn till om man väljer att placera particip i ordklassen adjektiv. De två självklara funktioner som adjektivet har, om man tar hänsyn till det faktum att de återfinns hos båda författarna Josefsson och Hultman, är då de står som attribut och predikativ till substantiv. Exempel på ett attributivt adjektiv är *rosa* i adjektivfrasen: *En rosa cykel*. Exempel på ett predikativt adjektiv är *glad* i nominalfrasen: *Hunden var glad*.

Enligt Hultman (2003) och andra författare som Josefsson (2001), så anger adjektiven egenskaper och tillstånd. Dessa kan antingen vara stabila eller tillfälliga. Adjektiv karakteriserar oftast det som de syftar på, till exempel: en **ren** bil och en **lätt** bil. Dessa två adjektiv är graderbara, det vill säga att de kan användas vid jämförelse i en text: *Denna bil är renare än den som står där borta*. Man säger också att denna sorts adjektiv är komparerbara, det går att böja dessa adjektiv i tre former, positiv, komparativ och superlativ: *ren*, *renare*,

renast. Det finns adjektiv som inte faller inom ramen för graderbara adjektiv, även om de också karakteriserar det de syftar på. Det mest typiska adjektivet för denna sort är *död*. Någon kan inte vara mer död än någon annan. Man kan dock använda det rent metaforiskt för att styrka det man säger. Exempel: *Min bil ville inte starta i morse, den var dödare än död*. Till denna grupp av adjektiv räknas också de adjektiv som anger vissa geometriska former. I *Svenska akademiens språklära*, ges av Hultman (2003) exempel på dessa: *avlång, fyrkantig, trekantig, rektangulär och vinkelrät*. Det finns även de adjektiv som klassificerar och sorterar in i fack: *ett franskt vin*, är det franskt så är det och kan inte heller vara mer franskt än något annat franskt vin. Dessa går heller ej att gradera, böja.

Merparten av adjektiven är de som förklarar det som nämnts, de som förklarar en egenskap eller ett tillstånd, antingen stabilt eller tillfälligt. *Den rena bilen* är just ett sådant adjektiv. Det finns dock andra adjektiv som kräver en andra part för att kunna existera. Ett sådant adjektiv är till exempel: *uppnosig*. Man måste ha någon att vara uppnosig mot, annars fungerar adjektivet inte. Detta begrepp, den part som måste finnas med brukar kallas för adjektivets *semantiska valens*. Det handlar om semantik, betydelselära. Vid sidan av den semantiska valensen finns den syntaktiska valensen. Det handlar då om ett ord som måste finnas med i texten för att adjektivet ska kunna fungera att användas. I exemplet med *uppnosig*, så måste ordet *mot* finnas med: *Hon var uppnosig mot honom*. Här står adjektivet *uppnosig* som predikativ och kräver den syntaktiska valensen *mot* (Hultman, 2003).

En annan distinktion som kan vara svår att göra är den mellan pronomen och adjektiv. På det stora hela är de flesta grammatiker överens om vad centrum för respektive ordklass är, till exempel att *blå* är ett adjektiv och att *han, hon du*, är exempel på pronomen. Däremellan finns sedan några gråzoner. Josefsson (2005) beskriver hur *SAOL, Svenska akademiens ordlista* och *SAG, Svenska akademiens grammatik* har olika syn på detta. De är överens om vad centrum för respektive ordklass är, sedan skiljer sig meningarna åt:

Men ett ord som *förra*, t. ex. i *förra hösten*, betraktar Svenska akademiens ordlista, SAOL, som ett adjektiv, medan SAG, Svenska akademiens grammatik ser det som ett pronomen. Det finns alltså en grupp av ord som man med goda skäl kan betrakta både som adjektiv och som pronomen. (Josefsson, 2005:38)

Det finns alltså utifrån information från olika författare anledning till att tveka på vilken ordklass vissa adjektiv bör sorteras in i.

Hultman (2003) beskriver också hur de oböjliga adjektiven kan se ut. Tidigare har det beskrivits hur adjektiven kan kompareras som positiv, komparativ och superlativ. Den andra böjningsformen kallas för kongruensböjning, då böjs adjektivet i genus, sexus, bestämdhet och i numerus. Vissa adjektiv kan däremot varken kongruensböjas eller kompareras det vill säga gradböjas. Hit hör exempel på adjektiv som slutar med en vokal som inte betonas, till exempel: *rosa* och *udda*. Formen presensparticip hör också hit, till exempel: *gående* och *fallande*.

3.2 Stilvärde

Begreppet stilvärde tas upp i Birger Liljestrands (1993) bok *Språk i text*. Stilvärde beskriver olika ord som i sin tur relaterar till olika enheter som till exempel fonem, ord och fraser i en text. I begreppet stilvärde finns underrubriker, vilka är: stilnivå, stilvalör som i sin tur har två egna underrubriker: värdeladdning och intensitetsgrad.

När man talar om stilnivå menar man vilken sorts ord eller text som passar in i sammanhanget, det är alltså kontextbundet. Ett högt ord som till exempel: *gentil*, passar inte in i en text där kontexten med övrigt ordval är låg. I elevtexter kan man ibland finna ord eller meningar som inte passar in i elevens övriga ordval. Då elever skriver arbeten inträffar det ibland att de tar fakta direkt ur böckerna utan att göra dem till sina egna ord, med resultatet att texten blir en blandning av höga och låga ord.

Stilvalörens två underrubriker är värdeladdning och intensitetsgrad. Med värdeladdning menas vilken tyngd eller effekt som ordet i sig bär med sig. Ord kan vara plus-, minusladdat eller neutralt. Jämför till exempel orden *helgon* och *skitstövel*, orden talar för sig själva och det är enkelt att förstå vilket som är minus- respektive plusladdat.

Ett sätt att variera intensitetsgraden för ett ord eller en fras är att komparera adjektiv eller att ge dem ett förstärkande förled; jämför *röd* med adjektivet *högröd*, där förledet *hög* har lagts till och bidrar till att skapa en högre intensitetsgrad. Om adjektivets intensitet inte kan förändras tillfredställande genom komparation kan det bytas ut mot ett annat. Jämför *shownen*

var bra med showen var magnifik. Eftersom det handlar om synonymer i stort, är det viktigt att titta på användningen av ordförrådet, och hur det ser ut.

3.3 Ordförrådet

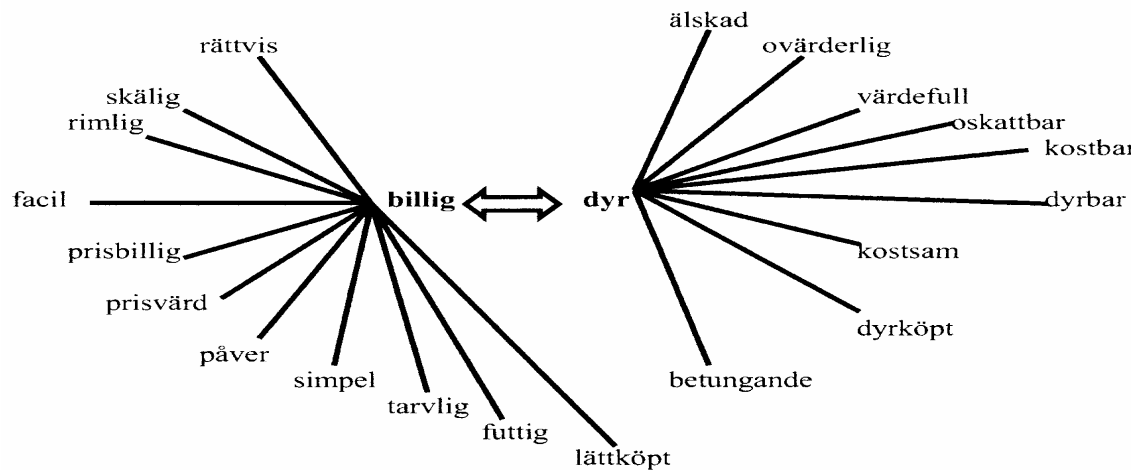
I Althoff och Nybergs *Ordförrådet* presenteras en tabell angående vilka ordklasser som främst intresserar människan. De tre populäraste ordklasserna består alla av ord som ger människan information vilken kan bidra till att visualisera påtagliga bilder för personen, och dessutom skapa förståelse. Tabellen är baserad på cirka 75 000 ord, vilka kommer från nationalencyklopedin.

<i>Ordklass</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Substantiv (bok)	49 240	67%
Verb (läsa)	11 363	15%
Adjektiv (grön)	11 042	15%
Adverb (sakta)	1470	2%
Prepositioner (på)	282	0,3 %
Interjektioner (usch)	198	0,2 %
Pronomen (mig)	109	0,1 %
Konjunktioner (och)	87	0,1 %
Räkneord (femtio)	85	0,1 %

Som går att utläsa av tabellen, så ligger substantiv, verb och adjektiv i topp, alltså ord för saker, händelser och deras egenskaper (Althoff & Nyberg, 2003:12). Eftersom denna uppsats kommer att undersöka elevernas användning av adjektiv är det intressant att se att adjektiven ligger i topp tre, eftersom det då alltså måste betyda att de är viktiga.

Texter kan vara väldigt olika beroende på ordförrådet. Finns det en rik ordvariation blir texten inte kortfattad. Det är näst intill omöjligt att undersöka hur många ord som en person behärskar, men det finns faktorer som visar att en människas ordförråd är indelat i två fack. Åke Viberg (2002) kallar dessa i sitt projekt *Svenskt Ord Nät* för nätverk. Han menar att det finns ett ”betydelsenätverk där man söker med utgångspunkt från betydelsen och ett formnätverk där man söker efter ordens talade eller skrivna form” (Viberg, 2002). Orden som lagras i hjärnan delas in i olika fack så att vi snabbt ska hitta dem när vi behöver dem. Semantiken är avgörande för i vilken grupp de ska placeras. De olika semantiska grupperna är

hyponymi: djur – katt - siames, meronymi: hand – finger - nagel, antonymi: gammal – ung, och synonymgrupper: flyga – sväva – fladdra. När det gäller adjektiven så är antonymi, det vill säga motsatsrelationer speciellt påtagliga. De mest fundamentala adjektiven formar antonympar så som tjock-smal, lång-kort, svart-vit. Vid varje antonympar bildas i betydelsenätverket vanligen en mängd synonymer som den mänskliga hjärnan snabbt ska kunna plocka fram vid behov. Viberg har i sin uppsats gjort en modell över hur synonymer organiserade kring antonymparet billig – dyr skulle kunna se ut:

(Viberg, 2002:10)

Synonymerna är inte lika för alla individer, utan beror givetvis på en mängd olika faktorer så som ålder, intressen, och så mycket mer.

I Liljestrands bok *Språk i text* (1993) kan läsaren också finna fakta om ordförrådet. Även om ordförrådet är rikt och synonymer används frekvent så handlar det också om hur ord kopplas samman till fraser, meningar, stycken och slutligen hela texter. Det handlar alltså om att fundera på hur orden kan sättas ihop och hur man bildar spännande fraser och meningar. Även ordets längd är viktig att tänka över då man väljer dem, de ska passa in i den sortens text som skrivs. Något som skribenten bör tänka på är att många långa ord i en text innebär många avstavningar vilket kan bidra till att göra texten mindre läsvänlig. En författare som skrivit en avhandling, *Antonyms in context*, gällande adjektiv som beskrivande antonymer och som också var medarbetare med Åke Viberg (2002) på Svenskt Ordnät, är Caroline Willners (2001). Willners talar om hur begreppet antonymer först myntats, vilket var på 1800-talet för att beskriva motsatser inom semantiken, betydelseläran. Exempel som tas upp är motsatspar som svart - vitt, föräldrar – barn, fråga – svar, etcetera.

3.4 Stilfigurer

Liljestrand (1993) talar om stilfigurer, vilka är effektmedel som ger texten uttryck och intensitet. Stilfigurer har levt länge i de germanska språken. Redan under antiken fanns de med i läran om retorik. Då var de främst effektmedel använda i det talade språket för att talaren skall fånga sina åskådare och lyssnare. Idag finns stilfigurer i både talat språk och i skrift. Det finns också skillnader på litterära och icke-litterära texter då de är olika i urval, frekvens, stilnivå och originalitet.

Stilfigurer brukar vara svåra att dela upp i grupper men Birger Liljestrand (1993) gör i sin bok *Språk i text* en uppdelning. Grupperna är följande: Bildmässiga stilfigurer, repeterande eller upprepande stilfigurer, kontrasterande stilfigurer, dramatiska stilfigurer och hänvisande stilfigurer.

Bildmässiga stilfigurer är uttryck som beskriver något eller någon genom att göra en liknelse. Exempel: *regnet stod som spön i backen*. Här liknas regnet vid spön, vilket är en beskrivning av hur regnet föll.

Repeterande eller upprepande stilfigurer används då skribenten vill skapa övertydlighet. Ett exempel på en repeterande eller upprepande stilfigur kan man ofta finna i prosa och lyrik. I Verner Von Heidenstam dikt *Gustaf Frödings jordafärd* hittar läsaren en upprepning av ordet dö. ”Dö, dö, det är rösten hon hör, skapar och frågar och spanar.” (Svensk litteratur 5, 1996:274). Upprepningen ska här göra intrycket mer levande för läsaren än ett enkelt dö.

En stilfigur som använder motsatser för att skapa spänning eller effekt är den kontrasterande stilfiguren. Begrepp som *svart på vitt* och *yin och yang* är exempel på kontrasterande stilfigurer.

Hör upp! Observera! är exempel på den dramatiska stilfiguren. Dessa stilfigurer används för att uppmärksamma läsaren och riktar sig oftast direkt till denna.

Hänvisande stilfigurer får läsaren att se utanför den aktuella texten, som eventuellt kan hänga ihop med historisk tid och miljö. Exempel: Om man talar om skidåkning så kan man dra paralleller, genom att tala om skidåkningen på Gustav Vasas tid.

3.5 Betydelseomfång och intensionsdjup

Betydelseomfång och intensionsdjup behandlar Peter Cassirer i sin bok *Stil, stilistik & stilanalys* (2003). Det val av ord en skribent gör då han framställer sin text är av stor betydelse för hur läsaren ska uppfatta det hon läser. Vissa ord uppfattas som väldigt breda och ger i sig själva inte någon exakt information, dessa ord har stort betydelseomfång/lågt intensionsdjup. Andra ord är väldigt precisa och informationsrika, de har ett högt intensionsdjup. Jämför *tamdjur* med *Jack Russel Terrier*. Med tamdjur menas alla sorters husdjur och djuren man kan hitta på en bondgård, medan Jack Russell Terrier är en specifik hundras.

Genom att använda ord med högt intensionsdjup kan man göra sin text mer målande och intressant. Därmed är det dock inte sagt att ord med lågt intensionsdjup aldrig ska användas. Var typ har sin plats. Ett exempel på en beskrivande text kan man hitta i Peter Cassirers bok *Stil, stilistik & stilanalys*.

I den belägrade staden syntes eldslågorna fladdra i rött och svavelgrönt
högt upp i den sotsvarta himlen medan barnen, åldringarna och kvinnorna
skräckslagna sågs rusa omkring på måfå, panikslagna. Man hörde dånet
från de infallande taken och knastret från lågorna som slickade den ena
husgaveln efter den andra, kvinnornas tjut och barnens hjälplösa skrikande.
Äldre segnade ner när de inandades den tjocka luften, fet av brännande gaser
Och svavel, medan tryckvågorna kastade de svagare hjälplöst omkring som
sandkorn i en ökenstorm. (Cassirer, 2003: 117)

Citatet ger läsaren en bra inblick i vad som verkligen hände genom en väldigt målande beskrivning. I Cassirers bok ges även en kortfattad version av stycket ovan. ”En häftig brand utbröt igår i stadsdelen Mric i Sarajevo.” (2003:117). Denna mening ger läsaren enbart nödvändig information men hon får inte veta exakt vad som hände och kan inte heller skaffa sig några inre föreställningar. En berättande text bör skapa inre bilder i läsarens sinne för att hon ska bibehålla sitt intresse för texten och läsa vidare.

3.6 Ord för att skapa stämning, logiskt/emotionellt

Stalfelt presenterar i boken *Skriv begripligt!* (1980) hur olika ord skapar stämning. För att skapa stämning eller förmedla känslor i en text är användningen av adjektiv av stor vikt. Adjektiven är bestämning av substantivet och ger läsaren mer information. Jämför ”Jag såg hans skugga på väggen” med ”Jag såg hans svarta, hotfulla skugga på den kala väggen”.

(Stalfelt, 1980:52) Meningen skulle kunna göras mer beskrivande, men genom att lägga till adjektiven svart, hotfull och kal blir meningen betydligt mer känsloladdad. I exempel ett får läsaren klar information om vad subjektet ser men i exempel två får läsaren också ta del av den emotionella upplevelsen subjektet har. Därför kan man dela upp dessa exempel i två kategorier där ett är logiskt och två är emotionellt.

Dessutom är valet av satsdelen predikat (verbet) viktigt i texten för att ytterligare förtydliga det budskap skribenten vill förmedla. Jämför verben i följande exempel, också dessa är tagna ur Stalfelts bok:

<i>Logiskt</i>	<i>Emotionellt</i>
Gå	Komma släntrande
Ta	Gripa tag i
Lägga sig	Sträcka ut sig
Dricka	Insupa
Lysa	Sprida sitt ljus över

Stalfelt har valt att visa hur man genom valet av verb kan ändra stämningen i texten och göra den mer emotionell. Detta går också att applicera på användningen av adjektiv:

<i>Logiskt</i>	<i>Emotionellt</i>
Bra	Underbar
God	Utsökt
Ledsen	Förkrossad
Söt	Ljuvlig
Arg	Rosenrasande

Dessa exempel visar hur man kan använda och variera sin text genom ordvalet. Detta kan för läsaren skapa olika associationer och inre föreställningar.

Adjektiven är betydelsefulla för att redogöra för subjektets egenskaper, men de medverkar också till att göra en text emotionell och beskrivande. Textens övriga ordval är också av stor betydelse när det gäller att skapa stämning och forma innehållet så att det passar den känsla

man vill förmedla. Det har också betydelse för vilken typ av text man skriver. Olika ord skapar olika associationer.

3.7 Goda skribenter?

Det är svårt att säga vilka som blir goda skribenter. Det sägs i vissa sammanhang att skrivning är något av det som är svårast för eleverna i skolan. Ett citat rörande detta finner man i *Elevtext* :

Att lära sig skriva är ett mödosamt arbete för de allra flesta av eleverna. En del av dem ger också upp i slutet av mellanstadiet. De lär sig inte skriva så bra, att de har verklig nytta av sin skrivförmåga. "Jag kan inte skriva", är en vanlig replik. Ångesten och oviljan blir ofta tydlig på högstadiet. De har då lärt sig att det är grundligt svårt att skriva och att de är dåliga i skrivning. (Josephson, Melin och Oliv, 1990:176)

Man kan tolka citatet som att en del elever låser sig i sin skrivning. De skriver bara precis det nödvändiga eller mindre, och skriver därför platta och ickebeskrivande texter.

Kent Larsson, språkforskare, har undersökt problemet med elevers läsning i skrivsituationer i sitt arbete *Skrivförmåga*. Resultatet diskuteras i Josephson, Melin och Olivs bok *Elevtext*. Kent Larsson undersöker saken utifrån ett klassperspektiv. Detta är vad han kommit fram till:

En pojke ur socialgrupp 3 löper en 77-procentig risk att i svensk skrivning få ett av de lägsta betygen. Hans chans att få ett betyg över 3 är närmast obefintlig. En flicka ur den högsta socialgruppen får med 70-procentig sannolikhet betyg 4 eller 5. Risken att hon skall få en etta eller tvåa är obefintlig. (Josephson, Melin och Oliv, 1990:176)

Även om det finns en del forskning gjord på området om elevers skrivförmåga, finns det fler undersökningar inom läsningens område. Genom dessa undersökningar har det framgått att det finns en viss koppling mellan god skrivförmåga och goda läsvanor, vilka kan beskrivas som regelbunden och kontinuerlig läsning samt att man reflekterar över det man läser. Summan av de olika undersökningar och avhandlingar som ges av Josephson, Melin och Oliv i *Elevtext* (1990) har visat att goda läsare är goda skrivare och tvärtom. Även inom andra ämnen presterar de som är goda läsare bättre. Det är tydligt att de som haft någon som läst för

dem i tidig barnålder och själva funnit intresse för läsning tidigt, får ett annat språk jämfört med dem som inte haft denna förmån.

Den som tidigt omgivits av läsning (godnattsaga, hög uppskattning av läsning hemma osv.) får ett helt annat språk än den som inte fått detta: ordförrådet, stavförmåga, språkgrammatiken, berättarförmåga, allt påverkas. (Josephson, Melin och Oliv, 1990:177)

Det Josephson, Melin och Oliv ovan fastställer är att den egna erfarenheten av läsning och intresset för litteratur i tidig åldern påverkar skrivandet i tonåren anmärkningsvärt. Genom att ha fått höra berättelser och genom egen läsning skapas det en förmåga att kunna berätta och bygga upp en intressant historia. Förknippat med god skrivförmåga är fantasin och hos den gode läsaren gynnas detta. Hos den som inte läst mycket får det omvänd effekt, ingen fantasi och inte heller några metoder att använda vid sin skrivning. Den som inte läser mycket behöver därför bli introducerad i läsningen, för att skrivtillfällen ska bli roliga utmaningar istället för mödosamma situationer.

En annan forskare inom samma område är Arkhammar. ”Inga framgångar utan god läsförmåga – så är det i skolan. Det går aldrig att komma förbi läsningens roll i allt vad elever möter under sin skoltid” (Josephson, Melin och Oliv, 1990:177) Arkhammar menar vidare i *Skrivkamrater* att god läsförmåga påverkar allt skolarbete. Hon säger till och med att dåliga läsvanor från mellanstadiet är en tragisk fortsättning av deras fortsatta skolgång.

Vidare diskuteras i *Elevtext* att den traditionella tystläsningen måste varieras i olika läsningsaktiviteter, så som högläsning i olika former. Dessutom bör all läsning följas upp med samtal. ”Läsning ska stöda skrivningen” (Josephson, Melin och Oliv, 1990:177).

3.8 Skrivundervisningen

Det framgår av tidigare presenterad litteratur att en del elever i Sverige har problem med sin skrivning. En brist som påpekas är att svenska pedagoger inför olika skrivuppgifter inte förbereder eleverna tillräckligt. Det saknas genomgångar där eleverna får tips och råd om hur de kan lägga upp och formulera sitt skrivande. Det är också så att eleverna på högstadiet och gymnasiet är lämnade åt sitt eget öde under själva skrivprocessen och att handledning kommer i form av rättning då arbetet är avslutat. En forskare som ifrågasätter denna metod är

Löfqvist. Han menar att eleverna bör få bättre förberedelser inför skrivandet för att de ska lyckas bättre. Vidare menar han att eleverna ska få stöttning genom hela skrivprocessen istället för att i efterhand få veta hur de skulle ha gått till väga. Det är alltså enligt Löfqvist viktigt att ”undervisningen i svenska ska omfatta hela skrivprocessen och inte bara bedömningen av de färdigskrivna uppsatserna” (Josephson, Melin och Oliv, 1990:178)

4. Metod och material

4.1 Upplägg och genomförande

Eftersom denna studie går ut på att se över hur viktiga adjektiven är i en text som läsaren uppfattar som beskrivande och berörande, har en undersökning av elevtexter genomförts. Undersökningen utformades som en skrivuppgift med temat ”ett barndomsminne”. Anledningen till varför vi valde ett barndomsminne som utgångspunkt var för att alla elever snabbt skulle kunna komma igång med sitt skrivande, eftersom alla individer troligtvis bär med sig minnen från barndomen. Elevgruppen vi valde ut bestod av tre klasser på högstadiet, en sjunde- en åttonde- och en niondeklass för att vi ville titta på texter från varje årskurs. Valet föll på dessa elever på grund av att läraren i samtliga undersökningsklasser var för oss bekant sedan tidigare, hon kunde därför genomföra skrivtillfället när det passade lektionsmässigt för eleverna utan att vi var närvarande. Eleverna fick inga direktiv om hur deras text skulle formuleras. Allt de fick veta var vilket ämne, det vill säga ett barndomsminne, de skulle skriva om. Eleverna hade ett lektionstillfälle på fyrtiofem minuter till sitt förfogande, de fick själva välja hur mycket de skulle skriva, de hade alltså inte fått någon begränsning på antalet sidor. Att deras användning av adjektiv skulle undersökas avslöjades inte.

4.2 Urval

För att materialet skulle bli rimligt att undersöka, valdes av läraren som ansvarar för klasserna, tio bra respektive tio mindre bra texter i aspekten beskrivande och berörande ut. Kriterierna för vad som ansågs vara en bra text var att den skulle beröra och skapa goda inre bilder för läsaren. Kriterierna för de mindre goda texterna var alltså det motsatta. Vårt beslut att låta elevernas lärare välja ut texterna grundar sig i att vi anser att hennes vana att hantera texter av detta slag överträffar vår egen eftersom hon har arbetat som lärare i över trettio år, och vi har stort förtroende för henne. Det kan dock finnas problem med att inte välja ut

texterna på egen hand, eftersom vi inte kan veta om läraren är färgad av elevernas tidigare resultat. Texterna hon valde ut var dock de samma som vi själva, efter att ha läst igenom alla, ansåg som bra respektive mindre bra. Därför är det inget negativt att vi inte själva valt ut texterna.

4.3 Bearbetning

Först lästes alla texter noga igenom och en indelning av bra respektive mindre bra texter genomfördes. Därefter fattades beslutet att någon mer rutinerad pedagog inom området skulle bestämma vilka texter som skulle hamna i de två facken. Då läraren gjort sitt val av tio bra texter och tio mindre bra texter räknades adjektiven i varje text ut. Efter att summeringen av adjektiven gjorts, inleddes analysen av de olika texterna och de kontexter där adjektiven påträffats, samt vilka adjektiv som använts.

Som i litteraturdelen beskrivits så anses participen av en författare, Hultman (2003), tillhöra adjektiven medan en annan författare, Josefsson (2005), inte väljer att solklart placera participen som adjektiv. Participen anses som beskrivande, därför fyller det en funktion i denna uppsats. I litteraturgenomgången beskrivs även adjektivets funktioner som attributiv och predikativ. I denna undersökning har vi valt att inte skilja på attributiva adjektiv, prediktiva adjektiv eller particip då de alla är beskrivande i en text. Att adjektivets form, komparation ingår i analysen medan adjektivets kongruensböjning däremot inte ingår, beror på att adjektivets komparation har betydelse för undersökningens fokus gällande beskrivande och berörande texter medan kongruensböjningen inte har det.

5. Resultat och analys

Under denna punkt presenteras texterna i två grupper; de goda texterna för sig och de som anses som mindre goda för sig. För att kunna analysera adjektivet korrekt behöver adjektivet stå i sin kontext och därmed presenteras det i den mening där det hittats. Efter att adjektivet presenterats i sitt sammanhang kommer det att analyseras utefter formen adjektivet står i, om det är högt eller lågt ordval, om ordet är plus-, minusladdat eller neutralt. Då vi hänvisar till eleven kommer vi att använda pronomenet hon, oavsett kön på skribenten. Detta för att inte behöva referera till hon/han varje gång, för att spara tid, samt för att inte avslöja könet hos skribenten.

Text 1.

A. En *solig* dag när vi var ute och åkte skidor så åkte Linn och jag upp i en lift före våra föräldrar.

B. En stund senare såg jag mamma susa förbi i sina *gula* kläder ner för backen.

Adjektiv: *solig* och *gula*. I mening A. skriver eleven att det var en solig dag, hon ger då inte läsaren fria händer att tolka hur dagen var. Den var solig. Det faktum att eleven väljer att ge informationen att dagen var solig, skapar hos läsaren ett positivt intryck av dagen. Ordet står i sin grundform positiv, tilläggas kan att ordet i denna kontext inte kan kompareras. I mening B ges en beskrivning av mammas klädesplagg som var gula. Läsaren får en bestämning av färgen men får inte veta om det är ljusgul, senapsgul, solgul eller någon annan nyans av gul.

Eleven använder sig av ett vardagligt språk med lågt ordval vilket hon konsekvent håller sig till. Adjektivet *solig* bidrar till en positiv bild av dagen då de åkte skidor eftersom man oftast föredrar att vara i backen då det är solsken istället för en mulen dag. Därför faller adjektivet *solig* inom ramen för plusladdade ord, medan adjektivet i mening B *gula* är neutralt då det saknar vidare tydlighet.

Adjektiven *solig* och *gula* ökar inte intensitetsgraden i texten då de inte har ett förstärkande förled. Intensitetsgraden i texten kunde till exempel ha höjts om eleven istället skrivit *en fantastisk solig dag* eller *hysteriskt gula kläder*.

Text 2.

A. Jag började slänga upp två *likformiga* bollar i luften.

B. Jag var verkligen *glad* och *nöjd* när jag kunde jonglera med en hand.

I texten finner vi tre adjektiv, *likformiga*, *glad* och *nöjd*. Ordet *likformiga* i mening A. får oss som läsare att reagera. De bollar vi stött på är runda, därför är *likformiga* en konstig beskrivning eftersom den ena bollen inte borde vara fyrkantig istället för rund. Vad hon menar kan vara att bollarna är lika stora, men detta är rena spekulationer. Vidare anser vi att hon här blandar in ett högt ord i en kontext som för övrigt är låg. Ordet *likformiga* hamnar i facket av

oböjliga adjektiv då något antingen är *likformigt* eller inte. Ordet *likformig* för inte tankarna åt något håll utan är neutralt. Inte heller gör ordet något för intensiteten i texten.

Mening B har två adjektiv. Dessa är *glad* och *nöjd*, som syftar på jag som står i fundamentet. Här får vi veta att skribenten upplevde jongleringen som något positivt eftersom det resulterade i att hon blev *glad* och *nöjd*. Hade hon inte använt dessa förstärkande adjektiv hade vi antagit att hon varit likgiltig över sin nya förmåga. *Glad* och *nöjd* är två ord som kan klassas som lågt ordval, då de tillhör det vardagliga och ungdomliga språket. Orden är plusladdade eftersom glad och nöjd för de flesta människor innebär en trevlig sinnesstämning. Orden *glad* och *nöjd* gör inget för intensiteten i texten, jämför: *glad* med överlycklig och *nöjd* med supernöjd.

Text 3.

- A. Jenny gungade i alla fall fram och tillbaka med *hög* fart.
- B. Gungan var *brun* med *svarta* platsitsar och *svarta* snören.
- C. Han undersökte armen och sa att den var placerad i en *konstig* vinkel.
- D. Gungan var *klar*

I denna text finner vi sex adjektiv, *hög*, *brun*, *svarta*, *svarta*, *konstig* och *klar*. I mening A. får vi veta att gungan svingades med *hög* fart. Adjektivet står här i sin grundform, positiv, och ger läsaren en bild av hur personen i meningen gungade. Ordvalet är lågt, och passar bra in med vad eleven skrivit i sin övriga text. *Hög* är ett neutralt adjektiv, som varken signalerar något positivt eller negativt. Intensitetsgraden på adjektivet är inte heller speciellt påtaglig, då ordet *hög* inte skapar någon emotionell koppling. Hade eleven istället använt sig av förledet förskräckligt till *hög* fart, hade intrycket av den *höga* farten blivit annorlunda för läsaren.

Mening B. innehåller tre adjektiv, *svarta*, *svarta* och *brun*. Eleven har valt att upprepa ordet *svarta*, fast det egentligen förefaller onödigt eftersom meningen skulle kunna dras ihop till: Gungan var *brun* med *svarta* platsitsar och snören. Läsaren hade på så sätt ändå fått informationen om färgen på både gungan, dess sitsar och snören. Eftersom det förekommer en

upprepning av ordet *svart* får läsaren en känsla av att just den färgen är speciellt viktig i kontexten. Ordvalet är fortfarande lågt och passar som nämns ovan in i skribentens övriga text. Intensitetsgraden är låg och tillför inget extra till texten, utan berättar enbart vilken färg gungan hade på sina sitsar och snören. Man skulle kunna tänka sig att intensiteten kunde ha ökat om skribenten hade använt *natt* som ett prefix till *svart*, *nattsvart*, men intensiteten skulle ändå ha varit relativt låg.

I mening C. hittar vi adjektivet *konstig*, som beskriver vilken sorts vinkel armen var placerad i. Adjektivet står i grundformen positiv. Som tidigare nämnts är ordvalet lågt. Adjektivet *konstig* är för oss ett negativt laddat ord, eftersom det kan användas i många olika negativa sammanhang, medan det inte ofta ses i positiva samband. Tillexempel är det väl inte någon som vill bli betraktad som *konstig*, inte heller är det något positivt i elevens mening då en arm är placerad i en *konstig* vinkel. Intensitetsgraden är något högre än i tidigare meningar, det är inget positivt att ha armen i en *konstig* vinkel, och detta kan få läsaren att känna ett visst obehag, men ändå skapa ett intresse för att vilja veta varför armen var i en sådan vinkel. Ordvalet är fortfarande logiskt trots att en arm placerad i en *konstig* vinkel kan få läsaren att känna visst obehag, men det berör ändå inte emotionellt så till vida att meningen inte skapar någon speciell sinnesstämning.

Mening D. innehåller adjektivet *klar*. Ordvalet känns för oss läsare ganska märkligt eftersom en gunga är ett icke levande föremål, som inte borde kunna besitta några mänskliga egenskaper så som att göra klart något. Så vad skribenten här syftar på blir ganska otydligt när vi bara ser denna lösryckta mening. Vi har även tidigare fått veta vilken färg gungan har och kan därför också utesluta att eleven syftar på ordet *klar* som i *genomskinlig*. Vi behöver sätta meningen i sitt sammanhang för att förstå vad skribenten syftar till. Efter att ha gått igenom texten i sin helhet har vi funnit att ordet *klart* i detta sammanhang syftar på att gungan var redo att bli gungad på det vill säga färdigmonterad. Ordvalet är lågt och passar in i övrig text. *Klar* är ett neutralt ord, som inte drar åt vare sig det negativa eller positiva hållet i detta sammanhang. *Klar* bidrar heller inte till att öka intensitetsgraden i elevens text. Inte heller bidrar det till att skapa en emotionell text, utan den förblir logisk.

Text 4.

A. När farmor levde bodde hon på en *liten* gård.

B. I trädgården stod det tre *stora* äppelträd och det fanns också ett *stort, växtrikt* trädgårdsland.

C. Mitt på gården stod också en *gigantisk* lönn.

D. Runt gården fanns en *stor* hage.

E. Hon var *beige* och hade *tvåfärgad* stubbman.

F. Man hörde ingenting förutom de *små* ljud som naturen gjorde.

G. Hon var *stor, snäll* och framförallt *klok*.

I text 4 finns det tolv adjektiv. Det första adjektivet är *liten* och hittas i mening A. Läsaren får veta att farmor bodde på en *liten* gård. Det var alltså ingen stor gård, men läsaren kan inte avgöra hur *liten* då det saknas vidare syftning. För skribenten är storleken på gården självklar eftersom hon har sett gården, men det har inte läsaren som då automatsikt för sitt inre ser en annan *liten* gård, som hon sett. Adjektivet står i sin grundform, positiv. Ordvalet hänger samman med kontexten och är av låg karaktär. Ordet är inte heller plus- eller minusladdat utan är neutralt.

I mening B finner vi tre adjektiv som alla beskriver hur trädgården såg ut. Det första adjektivet syftar på äppelträdens storlek, de var *stora*. Man får dock inte veta hur *stora* de var. Ordet står i positiv. Karaktären på texten samt dess ordval är lågt. Det är neutralt samt logiskt. De två nästa adjektiven beskriver hur trädgårdslandet såg ut, det var *stort* och *växtrikt*. Framför sig ser läsaren en tydlig bild av detta trädgårdsland, jämfört med om det hade stått ett trädgårdsland. Formen för de båda adjektiven är grundform. Ordvalet är här både högt och lågt då *stort* är lågt medan *växtrikt* resresenterar ett högt ordval. *Stort* är i sammanhanget neutralt medan *växtrikt* är plusladdat eftersom den som odlar i sitt trädgårdsland förmodligen vill ha mycket grödor.

Mening C. Här finner man ett ord som beskriver hur stor en lönn är. Den är inte bara stor, den är *gigantisk*. Genom användningen av detta adjektiv höjs intensitetsgraden. Ordet kan inte kompareras, då något inte kan vara mer eller mindre *gigantiskt*. Därför klassas detta adjektiv

som ett nolladjektiv. Ordvalet känns högt men inte helt felplacerat i kontexten eftersom skribenten använder andra ord som kan ses som höga ordval, till exempel *växtrikt*. I sammanhanget är ordet neutralt då läsaren inte uppfattar lönnen som varken störande *gigantisk* eller underbart *gigantisk*.

Mening D. Läsaren får veta att det fanns en *stor* hage runt gården. Adjektivet *stor* är i sin grundform, positiv. Ordvalet är lågt, då ordet *stor* är allmänt. Det är utifrån kontexten sett ett neutralt ord. Läsaren blir inte berörd, det skapar inga känsloladdade associationer.

Mening E. I mening E finns två adjektiv, *beige* och *tvåfärgad*. Ordet *beige* beskriver i detta fall vilken färg hästen hade. Det står i grundform. Hade läsaren inte fått den informationen, hade man kanske sett en svart häst framför sig. Vidare följer det andra adjektivet, *tvåfärgad*. Det skapar en tydlig bild av hur hästen såg ut. Det senare adjektivet är ett nolladjektiv, eftersom *tvåfärgad* inte kan bli mer *tvåfärgad*. *Beige* är ett lågt ordval, precis som *tvåfärgad*. De passar in i kontexten. När det handlar om plus- och minusladdade ord, är de båda neutrala.

Mening F. Skribenten skriver i denna mening om ljuden som naturen gjorde. Läsaren får veta att de var *små*. Ordet står i grundform. Det ger läsaren en känsla av att det var relativt tyst. Skribenten gör ett lågt ordval, då *små* är ett enkelt ord. Det är varken plus- eller minusladdat.

Mening G. Tre adjektiv hittas i denna mening. De är *stor*, *snäll* och *klok*. Den som läst texterna vet att det handlar om hästen som också var *beige* med *tvåfärgad* man. Nu får man alltså veta att hästen också är *stor*, *snäll* och *klok*. Alla tre adjektiv står i grundformen positiv. De är alla låga ordval som passar in i den övriga texten väl. Det första adjektivet, *stor* är neutralt. Däremot är de två andra adjektiven, *snäll* och *klok* plusladdade. Att de är plusladdade beror på att det är egenskaper som är betraktade som goda/positiva.

Text 5.

A. Han blev *svagare*.

B. Pappa blev faktiskt *bättre*.

C. Har pappa blivit *sämre*?

D. -Sandra, pappa är *död* nu, sa hon.

I text fem finns fyra adjektiv, *svagare*, *bättre*, *sämre* och *död*. I mening A beskrivs ett tillstånd genom att personen blev *svagare*. Adjektivet står i formen komparativ och är ett lågt ordval. *Svagare* är ett minusladdat ord eftersom egenskapen svag inte är positiv i sin bemärkelse. I detta sammanhang är ordet *svagare* en emotionell sinnesstämning då någons pappa blir *svagare* i sin sjukdom, se bifogad text.

Mening B innehåller adjektivet *bättre*. Återigen använder sig skribenten av komparativformen i sin text. Det är ett lågt ord som passar in i kontexten. *Bättre* är ett positivt laddat ord, vilket bidrar till att skapa en positiv känsla hos läsaren.

I mening C finns adjektivet *sämre*. Det står i komparativformen och är ett lågt ordval. *Sämre*, är ett minusladdat ord eftersom det bidrar till att ge läsaren ett negativt intryck.

Mening D. Här får läsaren genom adjektivet *död* veta det tragiska avslutet på texten. *Död* är ett nolladjektiv eftersom man antingen är *död* eller levande, ingen kan vara dödare än någon annan. Ordvalet är som ovan lågt. Texten är berörande och ordet *död* är i sig minusladdat.

Text 6.

A. Vid det här laget hade jag så *dåligt* samvete att jag trodde att polisen skulle komma och ta mig

B. Jag såg mig om efter hjälp och fick syn på en *äldre* dam.

C. Både jag och Frida blev så *glada* att vi grät.

I denna text finner man tre adjektiv. I den första meningen, mening A, finns adjektivet *dåligt*. I detta fall är det samvetet som ordet beskriver. Det står i grundformen och är ett lågt ordval. Ordet är minusladdat, *dåligt* är inte positivt. Det bidrar också till att beskriva en negativ sinnesstämning.

I mening B handlar det om en dam, en *äldre* dam. Adjektivet står i formen positiv. Ordvalet är lågt och passar väl in i den övriga kontexten.

Text 7.

A. Lägenheten fanns på bottenvåningen och under det fanns en *stor* källare med massa förråd under vår lägenhet.

B. Jag visste inte var den *stickande* lukten kom ifrån.

C. Jag hade en barbiedocka med mig, en ganska *ful* sådan, med *snäv*, *blå* kjol.

I den första meningen beskrivs en källare med adjektivet *stor*. Det är en *stor* källare, inte ett litet utrymme. Ordet står i grundform och är ett lågt ordval. Ordet är neutralt, för man får inte veta om det var positivt eller negativt med en *stor* källare.

Den andra meningen, mening B innehåller adjektivet *stickande*. Ordet står i grundform. Det är ett relativt högt ordval i sammanhanget. Det finns synonymer som kunde ha använts och som varit lägre ordval, till exempel äcklig, starka. Ordet är minusladdat, det är ingen god lukt. Ofta är det också så att ordet lukt är minusladdat i sig självt.

I mening C finns tre adjektiv. Det ena beskriver hur barbiedockan såg ut och de två andra hur kjolen som den hade på sig såg ut. Det första är *ful*, det står i sin grundform. Ordvalet är lågt och ordet är minusladdat. *Ful* ses inte som någon god egenskap, inte i något sammanhang. Ordet är logiskt. De två andra adjektiven beskriver kjolen. Den var *snäv* och *blå*. *Snäv* står i grundform och är ett relativt högt ordval om man jämför med synonymen tajt som eleven kunde ha använt sig av. Ordet är neutralt och det är logiskt. Ordet *blå* står liksom de andra adjektiven här i grundform. Det är ett lågt ordval och varken plus eller minusladdat.

Text 8.

A. Fast det var över 5 år sedan, kan jag fortfarande inte acceptera att jag förlorade den *bästa* människan som jag någonsin känt.

B. Farmor, den *snällaste* och *bästa* farmorn ett barn kan ha i sitt liv.

C. Jag kan nästan komma ihåg alla mina *soliga*, *kalla*, *regniga* dagar tillsammans med henne. Hon var en *sjuklig* person.

D. Hennes hjärta som egentligen var det *bästa* hade *svåra* problem och många gånger fick hon hjärtinfarkter eller blev *sjuk* i allmänhet.

E. Jag borde ha förstått det alldeles från början, *snälla, rara, underbara* farmor kunde inte göra en fluga förnär, hur skulle hon då kunna såra mig?

F. Jag gick förbi hennes hem och tittade in i det *mörka* köket och ville ha hem henne.

I den första meningen finns ett adjektiv, *bästa*. Eleven talar om den *bästa* människan hon någonsin känt. Ordvalet är lågt. Ordet är plusladdat, *bästa* är alltid positivt oavsett sammanhang det används i. Att skribenten använder *bästa* istället för bra gör att intensitetsgraden ökar, likaså med *snällaste* istället för snäll.

I mening B återkommer samma adjektiv en gång till, *bästa*. Det används här tillsammans med *snällaste*. Här använder eleven sig av upprepning för att förstärka det hon säger. Adjektivet *snällaste* är ett superlativ, den tredje komparationsformen. Farmorn var inte bara snäll, hon var den *snällaste*. Valet av ord är lågt. *Snällaste* kommer från grundformen snäll och det är en god egenskap vilket gör ordet plusladdat.

Mening C innehåller fyra adjektiv, *soliga, kalla, regniga* och *sjuklig*. Vad skribenten försöker förmedla är att hon minns alla de dagar de haft tillsammans. Adjektiven står i grundformen positiv. Alla fyra är vardagliga, låga ordval som passar väl in i texten. Adjektivet *solig* är för de flesta något positivt och kan därför anses som ett plusladdat ord. *Kalla* däremot skulle kunna anses som ett neutralt laddat ord och *regniga* som ett minusladdat liksom *sjuklig*.

Den fjärde meningen, D, har tre adjektiv. Ordet *bästa* återkommer igen och syftar denna gång på hjärtat som egentligen var det *bästa* men som nu fått svåra problem. *Bästa* står som beskrivet tidigare i formen superlativ. Det är ett vardagligt ordval och ordet är plusladdat. Nästa adjektiv är *svåra*, i *svåra* problem. Det står i grundform, är ett lågt ordval. Ordet svår är i sig neutralt det behöver inte vara något negativt, fast i denna kontext blir det minusladdat. Det sista adjektivet är *sjuk*. *Sjuk* står i grundform, är lågt ordval och är minusladdat. Ingen vill vara *sjuk* eller att någon i ens närhet ska bli *sjuk*.

I mening E står tre adjektiv på raken. *Snälla, rara, underbara* farmor. Dessa tre adjektiv bidrar till en positiv bild av farmor. Alla står i grundform, de är låga ordval och alla tre är plusladdade. De flesta ser egenskaper som *snäll, rar* och *underbar* som goda.

Mening F har ett adjektiv, *mörka*. Som de flesta av adjektiven står det i sin grundform. Det är ett ord som passar in med de andra orden, i texten och är då av låg karaktär. Det är ett neutralt ord, det är varken positivt eller negativt i sig självt.

Text 9.

A. Man började cykla på en *liten* asfaltstig.

B. Min familj fick ofta vänta på mig för jag var ju så *liten* och hade en så *stor* cykel.

C. Vi åt med *god* aptit.

D. Vi cyklade förbi en *stor* fårhage där jag ville stanna och klappa fåren.

E. På vägen hem stannade vi vid en *stor* fors.

F. Det var *jättekul*.

G. Efter att vi cyklat vidare ifrån bron kom vi till en *liten* badplats där vi stannade och fikade och doppade fötterna i det *varma* vattnet.

H. Jag blev *glad* och *stolt*.

I. Jag fick ett *stort* paraply som förestånden en golfare som sköt iväg en *brinnande* golfboll.

I den första meningen finns ett adjektiv, *liten* som beskriver hur stigen var. Det är ett adjektiv i grundform, positiv. Det är ett lågt ordval som passar in den övriga kontexten. Ordet är neutralt.

I mening B hittas antonymparet *stor-liten*. Kontrasterna blir tydliga, man kan se en *liten* flicka på en *stor* cykel. Båda står i grundform och är neutrala ord. Språket är vardagligt och dessa ord är av lågt ordval, som väl passar in i texten.

Tredje meningen har ett adjektiv, *god*. Det syftar till aptiten som i sin tur i detta fall syftar till hur de åt, med *god* aptit. Grundformen används, ordet sticker inte ut utan håller sig till den låga karaktären.

Mening D har ett adjektiv, *stor*. Det står i grundformen. Som tidigare påpekats är det ett lågt ordval och det är neutralt. I mening E hittas samma adjektiv återigen. I mening E får läsaren veta att de stannat vid en *stor* fors. Genom att eleven använder *stor* fors, ser man skillnaden mellan ett litet vattendrag och en *stor* fors.

Ett adjektiv finns i mening F. Det är en beskrivning av hur något var, *jättekul*. Här sker en gradering, intensitetsgraden höjs. Hade det istället stått att det var kul, hade det inte varit riktigt lika kul.

I mening G finns två adjektiv, *liten* och *varma*. Båda adjektiven står i grundform. Läsaren får veta att badstranden var *liten* och att vattnet var *varmt*. Bägge orden kan anses vara vardagliga och av låg karaktär. De är bägge neutrala ordval då de inte bär på någon tyngd åt varken det positiva eller negativa hållet.

Mening H har två adjektiv, *glad* och *stolt*. Dessa två betecknar inre egenskaper, de beskriver hur någon kände sig. Båda adjektiven står i grundformen positiv och är plusladdade. Att dessa finns med i texten bidrar till att den blir positiv och skapar en annan stämning än om de inte funnits där.

I mening I finns det två adjektiv, *stort* och *brinnande*. *Stort* står i grundform och är neutralt. *Brinnande* står i grundform, och är neutralt i denna kontext

Text 10.

A. Ungefär hundra meter från vårt hus ligger det en massa *stora* stenar.

B. Bland stenarna hade vi byggt en koja av en massa *gamla* kvistar.

C. Jag och Erik skulle bära en rätt så *stor* stock över stenarna.

D. Vi var tvungna att gå längsmed en *långsmal* sten.

Första meningen har ett adjektiv, *stora*. Det beskriver storleken på stenarna som ligger vid huset. Det står i grundform, är neutralt och av låg karaktär. Adjektivet bidrar med förstärkning av den inre bilden av hur stenarna ser ut, det är exempelvis inte singel det handlar om.

Mening B har också ett adjektiv, *gamla*. Det står som positiv, är neutralt och vardagligt språk. Det spelar ingen roll att adjektivet *gamla* används för informationstäthetens skull. Det hade räckt med en massa kvistar.

I mening C finns återigen adjektivet *stor*. Som ovan används det i grundform, är lågt ordval och är neutralt. I detta fall spelar adjektivet in eftersom stocken inte var liten och lätt utan rätt så *stor*.

I den sista meningen, D, hittar vi ett nolladjektiv *långsmal*. Det går inte att komparera, är neutralt och även detta ett lågt ordval. Adjektivet ger en beskrivning av stenens utseende, den är inte rund eller hög, utan *långsmal*.

Texter som anses vara mindre goda

Text 3, 4, 5, 8 och 10 innehåller inga adjektiv.

Text 1.

A. Från själva matchen har jag inte så många minnen mer än de *enorma* entréerna som spelarna gör, när de åker igenom *stora* grejer och funktionärerna tänder på tjutare, eld och sådana *häftiga* grejer.

B. Håkan Loob är en av de *största* spelarna.

I den första meningen, A, får läsaren ta del av tre adjektiv: *enorma*, *stora* och *häftiga*. Alla tre står i grundform. Det första adjektivet, *enorma* syftar tillbaka på hur skribenten upplevde

dessa spelares entréer. Skribenten fortsätter förklara med att spelarna åker igenom *stora* grejer, vilket inte bidrar till någon bild för läsaren som inte förstår vilka dessa grejer är. Vidare syftar skribenten återigen på sina egna upplevelser genom att berätta om *häftiga* grejer som tjutare och eld. Man förstår att skribenten har haft en otrolig upplevelse som hon gärna vill försöka dela med sig av. I denna kontext är *enorma* och *häftiga* plusladdade ord medan *stora* är neutralt. Alla tre anses vara av låg karaktär.

I den andra meningen finns ett superlativ, *största*. Skribenten vill lyfta fram hur bra spelaren är, nämligen en av de *största* för henne. Det är ett neutralt och lågt ordval.

Text 2.

A. Guiden sa att ön började bli som en *grön* ost med många hål.

B. Vid kusten på *stort* djup lever Espada-fisken.

C. Fisken var *god* men den såg ut som en ål med *stora* ögon och huggtänder

Första meningen A, har ett adjektiv, *grön*. Det är ett adjektiv i formen positiv, det är neutralt samt av låg karaktär. Det bidrar här till att beskriva en ö som en *grön* ost, vilket för läsaren kan ses som underligt om man inte tidigare är bekant med begreppet.

Mening B innehåller också ett adjektiv, *stort*. I detta fall beskriver adjektivet vart fisken lever, väldigt djupt. Det står i grundformen positiv, är neutralt och är inte ett högt ordval.

Sista meningen, C har två adjektiv *god* och *stora*. Det första berättar hur fisken smakade, den var *god*. Vidare vill skribenten berätta hur fisken såg ut, den hade *stora* ögon. Dessa två adjektiv ger läsaren information om att fisken var *god* men den hade *stora* ögon och huggtänder. De står båda i positiv, *god* är plusladdat medan *stora* är neutralt. Båda orden är låga ordval.

Text 6.

A. Det var en *varm* sommardag, himlen var *blå* och det var stekande varmt ute.

B. När vi kom ner till affären så köpte vi varsin isglass, sen satt vi i sommar solen och njöt av en *iskall* glass.

Två adjektiv finns i denna text. I mening A får läsaren veta att det var en *varm* sommardag. Om den informationen inte hade getts kunde läsaren fritt kunnat tolka sommardagen, varken *varm* eller kall. Ordet står i sin grundform positiv, precis som adjektivet *blå*. Himmeln är *blå*, det är alltså inte mulet. Ordvalet av adjektiven är lågt och passar in i den övriga texten. *Varm* och *blå* är i denna kontext neutrala ord. De bidrar inte heller med någon speciell stämning utan är logiska.

I mening B finner vi nolladjektivet *iskall*. En glass kan inte vara mer *iskall* än en annan. Ordvalet är lågt. Det är ett neutralt och logiskt ord.

Text 7.

A. När jag var 8 år gammal så var jag ute och cyklade med mamma o pappa och min bror vi cyklade en *lång* runda på vägen hittade vi en fotboll på vägkanten vi tog den.

I text sju finns ett adjektiv, *lång*. Det beskriver att de cyklade en *lång* runda och inte bara runt kvarteret. *Lång* står i sin grundform positiv, och ordvalet kan anses vara av låg karaktär. Det är ett neutralt ord som inte bär på någon värdeladdning.

Text 9.

Han var *stark*.

Text 9 innehåller endast ett adjektiv, *stark*. Ordet står som de flesta i grundformen, är i denna kontext plusladdat eftersom egenskapen *stark* kan anses som positiv. Det är av låg karaktär.

Vad som framgår av presentationen av texterna är att det i gruppen med mindre bra texter finns tretton adjektiv, alltså i genomsnitt 1.3 adjektiv per text. I den andra gruppen med texter, de som anses vara bra berörande och beskrivande texter finns 66 adjektiv, vilket innebär ett medeltal på 6.6 adjektiv per text. I gruppen med bra texter fanns det ett par texter med väldigt högt antal adjektiv, som till exempel text nummer åtta med fjorton adjektiv som givetvis drar upp medeltalet en hel del. Därefter finns också text nummer nio som har tretton adjektiv. Text

nummer fyra har tolv adjektiv. Alltså står text nummer fyra, åtta och nio för 39 av de 66 adjektiven. I gruppen med mindre bra texter finns sex texter som inte innehåller något adjektiv. Text nummer ett och två har flest adjektiv, fyra stycken vardera. Även om de innehåller flest adjektiv bland de mindre goda texterna har de ändå färre adjektiv än medeltalet i gruppen med bättre texter. Det finns också ett par texter med tre resp. två adjektiv.

5. 1 Summering analys

5.1.1 Adjektivets form

När man tittar på vilken som är den mest frekvent använda böjningsformen så kan man lätt genom analysen se att det är grundformen positiv. Vad detta beror på är förmodligen att det oftast är naturligt att den formen används. Det fanns dock vissa exempel på superlativer och det var ett i en av de mindre bra texterna och ett flertal i de godare texterna. Vad som kan utläsas av de superlativer som finns, är att de ger ett starkare intryck än om de stått i sin grundform.

5.1.2 Högt och lågt ordval

Texterna innehåller i allmänhet ett lågt ordval som är väl anpassat till helheten. Att det rådande ordvalet är lågt är inte negativt i sammanhanget då dessa elevtexter inte är av det formella slaget. Det är ingen skillnad mellan de goda respektive mindre goda texterna i denna aspekt.

5.1.3 Plus- och minusladdade ord

Beträffande plus- respektive minusladdade adjektiv i texterna har det framgått att de flesta är neutrala. Det finns dock även exempel på plus- och minusladdade adjektiv. Vad som kommit fram genom arbetet med analysen är att kontexten spelar in och avgör om ordet blir plus- minusladdat eller neutralt. Ett och samma ord kan alltså vara plus- eller minusladdat beroende på sammanhanget.

5.1.4 Intensitetsgrad

Som går att utläsa i stycke 6.4 Stilvärde i litteraturdelen, så kan man variera intensitetsgraden i en text genom att bland annat byta ut ett adjektiv mot ett annat. Exempel på detta finns representerat i elevtexterna. Nedan följer några exempel. Observera att det första ordet är det

autentiska adjektivet som är taget ur en av elevtexterna. Adjektivet som står till höger är ett fiktivt ord som visar på lägre intensitet.

- Gigantisk/Stor
- Bästa/Bra
- Underbara/Bra-Snäll
- Iskall/Kall
- Enorma/Stora
- Största/Stora

5.1.5 Ord för att skapa stämning - logiskt/emotionellt

Generellt sett är elevtexterna skrivna med ord av logisk karaktär. Det finns också exempel i texterna på ord som faller inom ramen för det emotionella. En av möjliga orsaker till varför så är fallet kan vara elevernas bristande intresse för just denna sortens skrivuppgift. Detta eftersom eleverna ej själva har valt ämnet för skrivuppgiften och att de dessutom inte vet vem mottagaren av texten är. De fick vid skrivtillfället inte någon tid till reflektion eller textförberedelse utan gavs endast en kort ämnespresentation och började därefter omedelbart att skriva. Om eleverna hade fått tid till förberedelse är det möjligt att texterna hade innehållit fler ord av det emotionella slaget.

5.1.6 Stilfigurer och intensionsdjup

Gällande stilfigurer i elevtexterna kunde inga hittas. Intensionsdjupet i elevernas texter hänger inte enbart samman med i vilken utsträckning adjektiv används, utan även andra ordklasser i sig själva, så som verb och substantiv, kan bidra till ett högre intensionsdjup. Genomgången av elevtexterna resulterade i insikten att denna undersökning inte fokuserat på intensionsdjupen, eftersom vi inte har tagit med verb och substantiv i vår undersökning, utan endast lagt vikten enbart på adjektivens förmåga att bidra till att göra texten mer berörande och beskrivande.

6. Diskussion

Syftet med denna undersökning var att se över elevers användning av adjektiv i sitt skrivande och huruvida adjektiven är nödvändiga för att skapa en berörande och beskrivande text. 20

texter har i föregående kapitel presenterats med antal adjektiv och även vilka dessa varit. Vad som framgick av den presentationen var att det i gruppen med mindre bra texter fanns tretton adjektiv, alltså i genomsnitt 1.3 adjektiv per text. I den andra gruppen med texter, de som ansågs vara bra berörande och beskrivande texter fanns 66 adjektiv, vilket innebär ett medeltal på 6.6 adjektiv per text. Enkelt vore att säga att det står svart på vitt i texten ovan att bra texter innehåller fler adjektiv. Hellspång och Ledin (1997) talar om just detta när de säger att adjektiven har ett syfte som är målände och värderande.

Den vanligaste användningen av adjektiv i elevtexterna är det attributiva adjektivet. Vad som är intressant med denna åskådning, är att det är en löpande trend hos båda grupperna av texter att de attributiva adjektiven klart dominerar. Utifrån Josefssons (2005) förklaring framgår det att det attributiva adjektivet står till vänster om substantivet och att det attributiva står till höger. Detta kan kopplas till hur undervisningen går till och hur eleverna presenteras adjektiven i undervisningssituationen. Oftast introduceras adjektiven för eleverna i form av *En röd bil*. Det kan alltså vara nödvändigt att försäkra sig om att eleverna är medvetna om att det fortfarande är ett adjektiv även då det står som predikativ, *Bilen är röd*. Nästan genomgående har eleverna använt sig av grundformen positiv i sina texter. Det finns dock några superlativer. Vad som observerats är att superlativer bidrar till att öka intensitetsgraden i texten, som beskrivs av Liljestrand (1993). Jämför: *bra-bäst*. Vad som också gått att utläsa är att eleverna använder ett lågt ordval, som även det tas upp av Liljestrand (1993) i litteraturdelen. När det gäller ord för att skapa stämning, logiskt/emotionellt har eleverna oftast använt ord som är av logisk karaktär.

Kanske är ämnet för skrivuppgiften avgörande för utfallet av antalet adjektiv i texterna och vad adjektiven gör för texternas intryck hos läsaren. Om eleverna tillexempel ges uppgiften att skriva om en dag vid havet så finns det en uppsjö av olika substantiv att beskriva. Som också presenteras i litteraturdelen av Althoff och Nyberg (2003), är substantiven den ordklass som av människan uppfattas som mest intressant. Ifall detta i sin tur leder till att eleverna använder ett större antal substantiv, kan det eventuellt bidra till att eleverna omedvetet använder fler adjektiv för att kunna beskriva sina substantiv och sin upplevelse. Om pedagogen däremot ger eleverna en skrivuppgift där de ska formulera ett brev till en vän sätts det ingen vidare press på dem när det gäller adjektiv. Denna uppgift kan resultera i att eleverna tar den enkla vägen utan att behöva använda sin fantasi till fullo då de själva väljer hur många substantiv de vill beskriva i sin text. Ämnet för skrivuppgiften vid vår

undersökning var *Ett barndomsminne*. Tanken med valet av ämne var att ha ett så brett spektra som möjligt för att ingen elev skulle låsa sig och inte ha något att skriva om. Vad vi fann vid genomgång av undersökningsmaterialet var att eleverna fann vägar att kringgå adjektiven eftersom en del texter saknade adjektiv eller hade väldigt få.

Trots att Althoff och Nyberg (2003) påpekar hur populärt adjektivet är, vet vi av erfarenhet att det finns många elever som inte känner till ordklassen adjektiv och hur de fungerar. De kan däremot formulera en mening som *Jag vill ha en ny vespa*, utan att tänka på vilka ordklasser de använder. Att arbeta mer med satslösning och bryta ner grammatiken till mindre beståndsdelar kanske ger eleverna en bättre insikt i hur ordklasserna hänger samman och vad de gör för varandra. Vad vi också upplevt är att elever som läser svenska som ett andra språk får mycket mer träning i satslösning, detta för att de lättare ska kunna förstå och sätta samman språkets olika delar. Som pedagog på högstadiet och även gymnasiet förväntar man sig att elever med svenska som modersmål redan har vissa grammatiska grunder med sig från tidigare skolgång.

I litteraturgenomgången tar vi upp vikten av att läsa mycket för att kunna bli en god skrivare. Josefsson, Melin och Oliv beskriver i *Elevtext* kopplingen mellan just läsning och goda skrivvanor. Genom läsningen tillägnar och tillgodogör sig läsaren nya ord och sätt att formulera sig. Enligt Liljestrand (1993) är ordförrådets storlek hos skribenten avgörande för huruvida en text är kortfattad eller detaljerad. En person som läser mycket får tillfälle att skapa ett mer omfattande ordförråd än en person som aldrig läser. En del elever som har dåligt självförtroende när det gäller att skriva har svårt att sätta sina tankar på pränt, detta eftersom de har svårt att formulera goda fraser och meningar och kanske saknar ord att förmedla sina känslor på. Den som har ett gott ordförråd har i sin tur lättare att uttrycka sig i både tal och skrift, och kanske får han eller hon därmed ett bättre självförtroende när det gäller att komponera sin egen text. Vi har också tagit upp intensitetsgrad och hur man ger en mer emotionell prägel på sin text. Detta hänger precis som ovan ihop med ordförrådet och då är vi åter tillbaka vid vikten av läsning. Därför anser vi att läsning och skrivning inte bör vara åtskilda som två olika komponenter utan för eleverna presenteras som en helhet för att de själva ska bli medvetna om hur det ena påverkar det andra. Därigenom skulle eleverna kanske kunna tillförvärva sig förmågan att skriva berörande och beskrivande texter.

Eleverna i denna undersökning verkar inte vara bekanta med stilfigurer. För att känna till stilfigurer anser vi att det är möjligt att eleverna behöver en presentation av dem för att veta om, hur och när de kan användas. Liljestrand (1993) visar i litteraturdelen en del stilistiska effektmedel som kan användas i syftet att göra en text mer beskrivande och berörande. Om pedagogen vill att eleverna ska använda sig av vissa formuleringar tycker vi att en genomgång av vissa stilistiska attribut är på sin plats.

På högstadienivå ges sällan tid till förberedelse inför ett skrivtillfälle, medan det på gymnasienivå är en självklarhet att få ett ämne att ta hem och fundera på. I litteraturdelen tas skrivprocessen och vikten av skrivförberedelse upp. Josefsson, Melin och Oliv (1990) diskuterar det i *Elevtext*. De menar att bättre förberedelser bör ge bättre texter. Vid vår undersökning gavs eleverna ingen tid till reflektion över ämnet eller annan förberedelse. De fick endast instruktionen att skriva om ett barndomsminne, inte att skriva så beskrivande eller berörande som möjligt. Om vi skulle ha gjort om vår undersökning idag hade vi gett en grupp tid till reflektion medan den andra gruppen hade fått börja skriva direkt. Då hade vi kunnat jämföra texterna och se om resultatet blivit annorlunda.

Arbetet med denna uppsats har lett oss in på många olika men dock intressanta vägar. Vi har ofta hamnat i djupa diskussioner och har många gånger haft svårt att hålla oss till ämnet adjektiv. Vad vi kommit underfund med är att många olika delar i svenskämnet måste behärskas för att eleverna ska kunna skriva en i vårt tycke god beskrivande och berörande text. Samtidigt genomsyras resultat, analys och slutsats av att adjektiven fyller en stor funktion för att skapa en god beskrivande och berörande text. Utöver adjektivens betydelsefulla roll i elevtexterna handlar det enligt författarna Althoff & Nyberg (2003), Cassirer (2003), Hellspång & Ledin (1997), Hultman (2003), Josephson, Melin & Oliv (1990), Liljestrand (1993), Stalfelt (1980), Viberg (2002) och Willners (2001), om så mycket mer: grammatik, ett gott ordförråd, självförtroende, stilistik, struktur - röd tråd; alla dessa delar anser vi till viss del bottnar i goda läsvanor. Vi har diskuterat vad som är stereotypen för en beskrivande och berörande text och funnit att det kopplas till vad Hellspång & Ledin (1997) nämner om hur adjektiven fungerar som målände och värderande. Är en text målände och värderande kan den anses som beskrivande och berörande. För att kunna stimulera elevernas fantasi och påhittighet i sitt skrivande skulle man kunna demonstrera med olika texter som beskriver samma sak fast där den ena är mer logisk och den andra mer emotionell som Cassirer (2003) visar med sitt exempel som presenterades i litteraturgenomgången. Det är

viktigt att eleverna själva kommer på att beskrivande och berörande texter bör skapa bilder för läsaren. Genom att repetera övningar av detta slag kanske elevernas förmåga, inställning och engagemang i skrivandet förbättras. Ovan har vi diskuterat hur man ska förbättra skrivandet hos elever, men i slutändan handlar det ändå om att göra skrivandet till något positivt för alla.

Vårt resultat i undersökningen av elevtexter visar att det fanns fler adjektiv i gruppen med bättre texter och färre adjektiv i gruppen med mindre bra texter. Detta resultat tyder på att adjektiven är ett måste för att en text ska anses som en god beskrivande och berörande text. Man kan dock fundera över vilken vikt innehållet har i sammanhanget, grundat på att en av de bättre texterna inte innehöll många adjektiv, endast fyra stycken. I denna text skildrar skribenten sin pappas bortgång och texten är väldigt berörande. Det fanns i gruppen med bättre texter några som hade fler adjektiv än texten med pappans bortgång, som var beskrivande och berörande men inte i samma utsträckning. Kan det då kanske vara så att ämne och innehåll i texten är av vikt för hur beskrivande och berörande en text blir.

Syftet med uppsatsen var att titta på hur elever använder adjektiv i sitt skrivande för att skapa beskrivande och berörande texter. Problemformuleringen var: Hur viktiga är adjektiven i en text som är beskrivande och berörande? Efter arbetet med uppsatsen har vi kommit fram till en slutsats. Utifrån resultatet av summan adjektiv i elevtexterna, kopplat till vad som anses vara en god och mindre god text i bemärkelsen beskrivande och berörande, är att adjektiven är ett måste. Det grundar sig på att de bättre texterna alla innehöll adjektiv, medan hälften av de mindre bra texterna helt saknade adjektiv. Samtidigt bör det, som diskuterats i föregående stycke om ämne och innehåll, tas med i slutsatsen att: trots att adjektiven är väldigt viktiga, finns det många andra faktorer som beskrivits i litteratur och analys som också är av vikt när det gäller att skapa en beskrivande och berörande text, bland dessa kan nämnas: val av ämne och innehåll, eventuella förberedelser, läsvanor, självförtroende och ordförråd. Beträffande hur man mäter en berörande text, är det beroende på vilken individen är, ålder, etnicitet, livserfarenhet och var i livet man befinner sig som avgör hur berörande man uppfattar texten.

Referenser

Algulin, Ingemar & Ståhle-Sjönell, Barbro. (1996) *Svensk litteratur 5*. Stockholm: Norstedts Förlag AB.

Althoff, Johan & Robert Nyberg. (2003) *Ordförrådet*. Uppsala: Alfabeta Bokförlag AB.

Björk, Lennart & Christine Räisanen. (2003) *Academic Writing – A University Writing Course*. Lund: Studentlitteratur.

Cassirer, Peter. (2003) *Stil, stilistik och stilanalys*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur.

Hellspång, Lennart & Ledin, Per. (1997) *Vägar genom texten*. Lund: Studentlitteratur.

Hultman, Tore. (2003) *Svenska akademiens språklära*. Stockholm: Svenska akad.:Norstedts ordbok.

Josefson, Gunlög. (2001) *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Lund: Studentlitteratur.

Josefsson, Gunlög. (2005) *Ord*. Lund: Studentlitteratur.

Josephson, Olle, Melin, Lars & Oliv, Thomas. (1990) *Elevtextanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Jørgensen, Nils & Jan Svensson. (1987) *Nusvensk grammatik*. Malmö: CWK Gleerups Utbildningscentrum AB.

Liljestrånd, Birger. (1993) *Språk i text*. Lund: Studentlitteratur.

Stalfelt, Olov. (1980) *Skriv begripligt!* Örebro: Samspråk.

Viberg, Åke. (2002) *Svenskt ordnät: lexikon på dator som modell för ordförrådet i hjärnan hos infödda talare och andraspråkstalare*. Stockholm: HLS : Nationellt centrum för sfi och svenska som andraspråk, 2000; (Göteborg: Elander Graphic Systems)

Willners, Caroline. (2001) *Antonyms in context*. Lund: Universitetstryckeriet.